

N:o 20.

Af herr **J. A. Kinnman**, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utfärdande af instruktion jemte taxa för besigtningmän vid haveribesigtningar.

Behovet af en instruktion för besigtningmän vid haveribesigtningar, som, för åstadkommande af större likformighet vid dessa viktiga förrättningar, lemnar bestämda föreskrifter om de allmännare detaljerna, har på de senare åren visat sig allt mera tydligt.

Frånvarande parters intressen blifva ofta ofullständigt tillvaratagna, och med hänsyn till den stora vikt dessa förrättningar hafva samt de ofta rätt stora värden, som blifva föremål för bedömande, torde det vara en sak af stor betydelse för sjöfarten, att en dylik instruktion utfärdas.

Angående dessa besigtningar och deras betydelse skrifver den stora sjölagsskometén uti motionerna till sitt betänkande, af 22 februari 1887 som följer:

»Besigtningar, som i förslaget på olika ställen omförmälas, hafva en något olika karakter.

Hvarje besigtning afser i främsta rummet att konstatera ett visst förhållande, hvilket kan blifva föremål för tvist — den är sålunda ett bevismedel. Der en part uteslutande i sitt eget intresse, för att framdeles göra ett anspråk gällande eller för att värja sig mot ett sådant, låter upptaga en besigtning, har lagstiftaren icke något skäl att bestämma, i hvilken ordning en sådan förrättning bör ega rum. Lika väl som parten har frihet att helt och hållet underlåta att försäkra sig om beviset, lika väl bör det stå honom öppet att sjelf bestämma den form, under hvilken besigtningen upptages, de personer, hvilka han för ändamålet vill anlita.

Upptages besigtningen i en mindre tillfredsställande form eller af icke tillförlitliga besigtningmän, försvagas helt naturligt bevismedlets verkan, men skadan är då endast partens egen. Detta är förhållandet med den besigtning, som omförmåles i 106 § sjölagen. Ehvad befälhafvaren eller lastemottagaren påkallar besigtning, gäller det, att denna företages i partens eget intresse; befälhafvaren begär besigtning för att skydda sig mot den ansvarighet, honom och hans hufvudman, redaren, åligger, derest godset befinnes skadadt, lastemottagaren för att försäkra sig om bevis angående skada, för hvilken han derefter vill fordra ersättning. Annorlunda ställer sig saken, när besigtningen företages för att motivera åtgärder, som kunna inverka på tredje mans rätt eller för att utgöra en grundval för uppgörelse med andra personer än dem, som vid besigtningen kunna vara tillstädes. I dessa fall kan besigtningen icke behandlas endast såsom ett bevismedel i den parts intresse, som föranledt den; skall en åtgärd på grund af besigtningen vidtagas — t. ex. reparation af fartyget, lossning af last, upptagande af lån, försäljning af fartyget —, ligger det magt uppå, att åtgärden icke är förhastad och oklok; skall besigtningen tjena till grundval för bestämmande af rättsförhållandet mellan flera personer, af hvilka några antagligen, såsom icke tillstädes å den ort, der besigtningen eger rum, äro ur stånd att till förvarande af sin rätt sörja för bevisnings upptagande — hvilket i allmänhet är fallet vid så kallade haveribesigtningar å fartyg eller gods —, måste man se till, att den bevisning, som åvägabringas, icke varder missledande. I dessa fall måste lagen söka bereda garantier för besigtningens tillförlitlighet. Af dessa skäl har komitén meddelat särskilda stadganden för de här angifna olika arter af besigtning. Der en offentlig garanti ansetts erforderlig, är part skyldig att hos vederbörlig myndighet begära förordnande för besigtningmän.

Äfven nu gällande lag förutsätter, att vid s. k. haveribesigtningar besigtningmännen skola af vederbörlig myndighet förordnas, men nämner ej, hvilken myndighet sådan befogenhet tillkommer. Härom innehåller förslaget stadgande i 41 §. För de städer, der handels- och sjöfartsnämnd finnes, har det ansetts böra stadgas, att nämnden skall meddela uppgift å lämpliga personer till ledning för magistratens val. I öfrigt har det icke ansetts möjligt att gifva några föreskrifter om valet; att den myndighet, som meddelar förordnandet, dervid bör handla sjelfständigt och icke låta sig bestämmas af partens anvisning, ligger i sakens natur, likasom det icke behöfver sägas, att magistraten kan förordna någon sin ledamot att såsom besigtningssman deltaga i förrättningen. I alla andra fall än de

särskildt utmärkta ankommer det på parten sjelf att tillkalla besigtningmän, utan att begära myndighets förordnande. Emellertid har det ansetts lämpligt, särskildt för de större handelsplatserna, att det funnes tillgång till särskildt auktoriserade besigtningmän, i likhet med hvad i allmänhet å dylika orter i utlandet är brukligt. Dessa officiella besigtningmän skulle utses af magistraten efter förslag af handels- och sjöfartsnämnden. Då en hvar vet, hvilka personer böra för ändamålet anlitas, kommer mindre ofta, än nu är fallet, besigtning att underlåtas; och den offentliga auktoritet, hvarmed de af magistraten utsedda besigtningmännen beklädas, kommer enligt sakens natur att tillförsäkra deras utlåtande en alldeles särskild betydelse, hvarför part i allmänhet torde komma att företrädesvis söka deras biträde. Att för dessa besigtningmän en taxa läres böra i administrativ väg fastställas, vill komitén slutligen anmärka.

En fråga, som i detta sammanhang torde böra med några ord beröras, är den: hvilken verkan tillkommer besigtningmännens yttrande? Är besigtningen allenast en vanlig bevisningsakt, läres det icke kunna ifrågasättas att tillägga yttrandet annan verkan, än det i sin egenskap af bevismedel förtjenar — dess verkan kan genom annan bevisning försvagas eller häfvas. Dess beviskraft faller obetingadt under domstolens pröfning. Mer tvifvelaktig kan den frågan synas, huruvida mot en besigtning, som egt rum på grund af myndighets förordnande, motbevisning bör obegränsadt tillåtas. Härvid torde dock böra erinras, att äfven om motbevisning tillåtes och verkligen förebringas, deraf ingalunda följer att den åtgärd, som vidtagits, måste anses obehörig. Om t. ex. befälhafvaren, enligt besigtningmännens tillstyrkan, vidtagit en åtgärd med fartyg eller last, måste han derigenom vara skyddad mot efterräkning, såvida det icke kan visas, att han svikligen föranledt ett så beskaffadt yttrande eller att det var så uppenbarligen origtigt, att han bort underlåta att följa det. Likaså är det gifvet, att om befälhafvaren försålt ett fartyg, som i vederbörlig ordning kondemnerats, köparens rätt icke kan angripas därför, att kondemnationen grundats på origtiga förutsättningar. Men der yttrandet endast skall tjena till grundval för en kommande uppgörelse mellan haveriintressenter eller försäkringsgifvare och försäkringstagare, der kan fråga uppstå, huruvida denna grundval må kunna rubbas derigenom, att den visas vara i ett eller annat afseende oriktig. Det är visserligen sant, att utsigten att kunna förebringa verksam motbevisning här är synnerligt ringa, och att tillåtelsen att göra det i sjelfva verket är temligen ofarlig; men redan möjligheten att i dylika fall kunna underkasta hvarje i uppgörelsen in-

Bih. till Riksd. Prot. 1901. 1 Saml. 2 Afd. 2 Band. 9 Häft.

gående post en tidsödande tvist är en känbar olägenhet, och det bör för öfrigt erinras, att hvarje uppskattning — och om en sådan är här väsentligen fråga — är subjektiv och således underkastad olika meningar. Vår gällande rätt innehåller intet stadgande, som bestämdt afgör denna fråga, och meningarna derom lära i praxis vara delade; men då det synes ligga i sakens natur, att, der lagen icke förbjuder det, part skall ega att försvara sig mot obehörig rättsförlust, har komitén antagit, att efter gällande rätt hinder ej möter att motbevisa en dylik besigtningens utlåtande. Komitén har visserligen funnit de skäl, som tala för att låta besigtningens resultat blifva orubbligt, vara i hög grad behjertansvärda, men har å andra sidan icke kunnat förbise, att det ock gifves fall, då det vore i hög grad obilligt att göra utlåtandet bindande. Att i ingen händelse den, som genom obehöriga medel föranledt ett origtigt besigtningensutlåtande, bör på andras bekostnad deraf skörda frukten, är uppenbart, likasom att i de fall, då utlåtandet är stridande mot lag — när t. ex. besigtningmännen vid en haveribesigtning icke iakttagit de för skadas taxering i 196, 198 och 200 §§ gifna regler —, det vore i hög grad stötande, om värderingen ändock skulle lända till ovilkorlig efterrättelse. Men att föra den särskilda bevisning, som för dessa fall skulle vara nödvändig, möter öofvervinneliga svårigheter. Komitén har därför, då den icke kunnat lemna besigtningmännen en fullkomligt okontrollerad myndighet, föredragit att icke meddela någon bestämmelse, som inskränkte rätten att genom motbevisning häfva betydelsen af besigtningmännens utlåtande.»

Rätten till motbevisning visar sig emellertid ofta vara af helt ringa praktisk betydelse, men deremot skulle tydliga föreskrifter om mera magtpåliggande detaljer och rätten till hållande af öfverbesigtning aflägsna en stor del af de olägenheter, som nu vidlåda haveribesigtningar. Dylik öfverbesigtning är lagligen tillåten såväl i Norge som i Danmark, och i Sverige finnas föreskrifter angående öfverbesigtning rörande passagerareångfartyg.

Behovet af ett fullständigt ordnande af besigtningsväsendet föranledde handels- och sjöfartsnämnden i Göteborg att för några år sedan tillsätta en komité för utarbetande af ett förslag till instruktion och taxa rörande haveribesigtningar.

Detta förslag förutsatte emellertid några ändringar i sjölagen, och beslöt handels- och sjöfartsnämnden därför att tills vidare nöja sig med publicerande af en del af förslagets innehåll såsom »anvisningar för besigtningmän.»

Ett exemplar af komiterades förslag till instruktion vidfogas till upplysning om de bestämmelser, som då ansågos nödiga (Bilaga Litt. A), och tillåter jag mig vördsamt föreslå,

att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes låta utfärda en efter behovet lämpad instruktion jemte taxa för besigtningmän vid haveribesigtningar.

Stockholm den 22 januari 1901.

J. Aug. Kinnman.

Bil. Litt. A.

Förslag till Instruktion

för de i § 332 mom. 1 sjölagen omförmälda besigtningmän.

Allmänna bestämmelser.

§ 1.

Besigtningmän enligt 332 §, första stycket, sjölagen, förordnas på ansökan af antingen fartygets befälhafvare eller dess redare eller kommissionär af magistraten i närmaste stad. Befinner sig fartyget utom stads område, må besigtningmän förordnas af kronofogden i orten, om fartyget antingen ligger så aflägst från stad att längre tid än två dagar skulle åtgå, innan besigtningmän derifrån kunde erhållas, eller besigtningen afser mindre fartyg eller endast obetydlig skada.

§ 2.

Ansökan om förordnande för besigtningmän skall vara skriftligen affattad och innehålla uppgift å fartygets namn, rederi och hemort; tontal, cert, byggnadsår och byggnadsmateriel; lastnings- och destinationsort; platsen, der fartyget är för besigtningmännen tillgängligt; anledningen till besigtningen samt, om möjligt, fartygets försäkringsgifvare eller dennes ombud på platsen.

Har fartyget last inne, uppgifves äfven lastens beskaffenhet och storlek. Är det känt, hvar lasten är försäkrad, uppgifves äfven försäkringsgifvarne för lasten eller deras ombud på platsen.

§ 3.

Då ansökan om besigtningförrättning inkommit till magistrat eller kronofogde, förordnas utan dröjsmål besigtningmän, på sätt här nedan sägs. Uti förordnandet lemnas de upplysningar om fartyget och intresserade

parter, som i ansökan uppgifvits, hvarjemte intages anmodan till besigtningens ordförande att på lämpligt sätt underrätta kända intresserade parter om tid och plats för förrättningen.

§ 4.

Till besigtningmän, hvilka vid hvarje förrättning skola vara tre, förordnas såvidt möjligt:

1:o) om besigtning afser ångfartyg:

en person, kunnig i maskinväsendet;

en person, kunnig i byggande af fartyg utaf sådant materiel, som det, hvilket skall besigtigas; och

en person, som haft eller innehar befäl å ångfartyg af liknande slag som det, hvilket besigtningen afser.

2:o) om besigtningen afser segelfartyg:

en skeppsbyggmästare, kunnig i byggande af fartyg utaf det materiel, hvaraf det fartyg, som skall besigtigas, är bygd; och

två personer, som innehafva eller innehåfa befäl å ungefär samma slags segelfartyg som det, hvilket besigtningen afser.

3:o) i fall besigtningen afser fartygslast:

tre personer, som äro kännare af det eller de slag af varor, hvarom fråga är.

Magistraten eller kronofogden utser en af besigtningmännen till besigtningens ordförande, äfvensom tre suppleanter för besigtningmännen, och föreskrifver, hvilken af dessa som skall träda i stället för ordföranden, och hvilken som skall träda i stället för hvardera af de andra besigtningmännen, i händelse af förfall.

§ 5.

I stad utser magistraten för hvarje år ett erforderligt antal besigtningmän. Antalet tages ej större än hvad behofvet kräfver för förrättningarnes utförande utan tidsutdrägt.

Då besigtningmän skola på landet af kronofogde förordnas, anmodar denne för hvarje särskildt fall dertill skickliga personer till förrättningens utförande, dock utan att låta sig bestämmas af parts anvisning.

§ 6.

Emot besigtningmän gälla i tillämpliga delar de jäf, som lagen om skiljemän stadgar, och åligger det besigtningssman, som erhåller förordnande

och står i jäfsförhållande till befälhafvaren eller annan part (såsom fartygets egare, försäkringstagare, försäkringsgifvare, befraktare, aflastare, lastemot-tagare eller desses ombud), eller eljest är jäfvig, att derom göra anmälan hos ordföranden, som inkallar vederbörande suppleant eller, om äfven denne skulle vara jäfvig, genast om förhållandet gör anmälan hos vederbörande myndighet, som då förordnar annan besigtningssman.

Besigtningssmän, som förordnats af offentlig myndighet, skola vid sitt uppdrags utförande anses likställda med offentliga tjänstemän och åtnjuta det skydd, som lag stadgar för desse.

Besigtningssmän skola med beredvillighet och så fort ske kan verkställa sin förrättning. De sammanträda på kallelse af ordföranden, å af denne utsedd tid och plats.

§ 7.

Så fort sig göra låter uppsättes besigtningssprotokoll öfver hvarje förrättning, upptagande alla då lemnade föreskrifter, funna skador, jemte taxering af kostnaden för deras reparation och anvisningar om fartygets reparerande, godsets vård eller åtgärder, som till lastens bästa böra vidtagas.

Dessa besigtningssprotokoll, som skola under edsförpligtelse underskrifvas af samtliga besigtningssmännen, skola, med ledning af hvad här nedan sägs, vara så uppsatta, att de på tydligt sätt underlätta blifvande fördelning af skador och kostnader. De utfärdas i två exemplar och inlemnas ofördröjligen af ordföranden till den myndighet, som förordnat besigtningen.

På skriftlig ansökan af fartygets redare eller befälhafvare och samtliga försäkringsgifvare å fartyget må magistrat eller kronofogde förordna, att taxering af kostnaden för skadornas reparation icke skall ega rum.

§ 8.

Besigtningssmän skola alltid på tillsägelse hafva tillträde till hvilken som helst del af fartyget eller lasten, som de vilja undersöka. Nödigt handtlångarearbete skall alltid med beredvillighet af befälhafvaren eller hans ombud på tillsägelse lemnas, hvarjemte ställningar, stegar m. m. af önskad beskaffenhet alltid tillhandahållas.

Skeppsdagbok, sjöförklaring, konnossement, inventarielista eller andra handlingar, hvaraf besigtningssmän önska taga del, skola alltid tillhandahållas dem, hvarjemte önskade uppgifter, skriftliga om så fordras, af fartygets befäl lemnas.

§ 9.

Besigtningmännen böra alltid vid förrättningens utförande utan veld eller hänsyn till part, som förlusten eller skadan kan drabba, sjelfständigt anteckna förhållandena och uppdagade fakta, så som de i egenskap af sakkunnige efter bästa öfvertygelse finna dem, och anledningen till deras uppkomst.

Besigtningens ordförande bör alltid med beredvillighet låta intresserade parter på förfrågan få del af hvad som förekommit och beslutats, men han är ej skyldig lemna skriftliga uppgifter, enär afskrifter af lemnade protokoll endast utlösas hos den myndighet, som förordnat besigtningen.

§ 10.

Besigtningmännen ega att för förrättningen uppbära arfvode i enlighet med den för hvarje särskild ort fastställda eller godkända taxa.

Den myndighet, som förordnat besigtningen, uppbär af sökanden afgiften för förrättningen och tillhandahåller den åt besigtningens ordförande, hvilken fördelar afgiften mellan ledamöterna.

Ordföranden är ansvarig för besigtningens ordentliga och skyndsamma utförande samt för protokollens eller bevisens uppsättande och inlemnande till vederbörlig myndighet, och eger såsom ersättning för sitt extra arbete härmed att uppbära 15 procent af hela besigtningens arfvodet, hvarefter återstoden fördelas lika emellan alla tre besigtningmännen.

§ 11.

Så snart ett besigtningensprotokoll inlemnats till vederbörande myndighet, eger den, som besigtningen begärt, att genast erhålla det ena exemplaret deraf, med påtecknad attest af myndigheten, att det är lika med det förvarade exemplar. Det står dessutom hvilken som helst fritt att erhålla afskrift af besigtningensprotokoll.

För sådan attest och afskrift erlägges lösen och stämpelafgift som för annan vidimation eller afskrift.

Då ett fartyg enligt 6 § sjölagen förklaras icke vara iståndsättligt eller icke värdt att iståndsättas, åligger det den myndighet, som förordnat besigtningen, att genast efter emottagande af protokoll härom insända en bestyrkt afskrift deraf till kongl. kommerskollegium, som, i fall fartyget är norskt eller utländskt, lemna uppgift om förhållandet till vederbörande registreringsmyndighet eller konsul.

§ 12.

Om part, som har intresse i haveriet eller den sak, som besigtningen afsett, vare sig såsom egare eller försäkringsgifvare eller i annan egenskap eller såsom ombud, icke är nöjd med det resultat, hvartill besigtning-nämnden kommit, eger han rätt att hos den magistrat, som förordnat besigtningen eller hos magistraten i närmaste stad, i fall besigtningen förordnats af kronofogde, anhålla om öfverbesigtning*).

Sådan ansökan skall vara inlemnad senast inom åtta dagar efter det att protokoll öfver besigtning inlemnats till myndighet, och åligger det besigtningens ordförande och den, som besigtning begärt, att alltid på förfrågan låta part få höra hvad som beslutats.

Till öfverbesigtning förordnas tre nya besigtningmän, på sätt förut är om besigtning stadgadt.

Kommer denna senare besigtning till annat resultat än den föregående, skola alla sex besigtningmännen gemensamt afgöra frågan genom omröstning, dervid den åsigt, som får de flesta rösterna, blir gällande. Vid sådan gemensam omröstning skall ordförande utses genom lottning mellan de två vid de särskilda besigtningarne förordnade ordförandena, och, i fall lika röster stanna emot lika, blir denne ordförandes mening den gällande och besigtningensnämndens slutgiltiga beslut.

Skulle parterna enas om tvistens afgörande genom skiljedom, skall frågan af en skiljenämnd behandlas.

Hvardera parten utser då inom 24 timmar sin skiljeman, och dessa två välja inom ytterligare 24 timmar tredje man. Kunnade de ej derom enas eller underlåter part att utse sin skiljeman, förordnas desse af den magistrat, som skolat förordna öfverbesigtning, så fort ske kan efter ansökans inlemnande. En sådan besigtningsskiljedom skall vara afslutad, och domen aflemnad till den myndighet som förordnat den första besigtningen, senast 14 dagar, efter det beslut om skiljedom fattades. Hvad sålunda utsedd skiljenämnd besluter, är slutgiltigt såsom annan skiljedom och kan ej häfvas på annat sätt än vanlig skiljedom enligt lag om skiljemän den 28 oktober 1887.

*) Se § 329 Norska sjölagen.

Särskilda bestämmelser angående besigtning å fartyg.

§ 13.

Vid utförande af besigtning å fartyg iakttages:

att, i fall den uppgifna skadan, eller de skadade delarne icke äro åtkomliga, till följd antingen deraf att de äro under vattnet, eller deraf att fartyget har last eller barlast inne, eller af annan orsak, föreskrift lemnas vid första besöket ombord angående vidtagande af de åtgärder, såsom dockning, lossning, lämpning af last eller annat, som erfordras för de skadade delarnes fullständiga åtkomlighet för undersökning;

att, så snart skadorna äro åtkomliga, icke allenast noggrann undersökning företages af sjelfva den direkta skadan, utan äfven att undersökningen med nödig urskilning utsträcker till andra delar af fartyget, som indirekt kunna hafva lidit skada till följd af olyckshändelsen*);

att, i händelse under besigtningens eller reparationens fortgång skulle visa sig nödigt för en fullständig undersökning, att sådana fartygsdelar, som hindra undersökningen, borttagas, eller att andra särskilda arbeten företagas, föreskrift så fort som möjligt lemnas derom, så att intresserade parter sättas i tillfälle att snarast möjligt få uppgift om erforderlig reparation i hela dess omfång;

att alla skador, som uppdragas, noga antecknas, vare sig skadorna hafva direkt eller indirekt sammanhang med olyckshändelsen eller bestå af äldre felaktigheter eller andra bristfälligheter, som inverka på sjövärdigheten;

att i besigtningsprotokollet de skador, som besigtningmännen efter påtagliga fakta och bästa öfvertygelse anse hafva orsakats af den olyckshändelse, som gifvit anledning till besigtningen, noga skiljas från andra till äfventyrs funna skador eller bristfälligheter;

att anteckning i besigtningsprotokollet äfven göres om huruvida de skadade delarne vid olyckstillfället varit i fullgodt skick eller i fall möjligen röta, förrostning, ålder, slitning, dålig beskaffenhet eller annat åstadkommit en svaghet eller vekhet på det skadade stället, så att nödig styrka eller motståndskraft der saknats och skadan till följd deraf enligt besigtningens-

*) (Har ett ångfartyg t. ex. under en grundstötning i någon allvarsammare mån huggit emot botten, bör bland annat axelledningen noga undersökas, för hvilket ändamål äfven propellern lossnades och axeln indrages för undersökning. Har fartyget stått på sandgrund, böra pumpar och rör m. m., som kunnat lida men af insugen sand, undersökas o. s. v., så att alla de skador, som till äfventyrs kunnat uppstå, blifva upptagna.)

männens åsigt blifvit större än hvad den skulle hafva blifvit, om allt varit i fullgodt skick;

att förlust af inventarier och andra lösa delar, som tillförlitligen styrkes, i besigtningssinstrumentet noggrant upptages; och

att då fartyg enligt 6 § sjölagen förklaras icke iståndsättligt eller icke värdt att iståndsättas i protokollet alltid omnämnes, huruvida detta förhållande har sin grund endast i de skador, som orsakat haveriet, eller den olyckshändelse, som haft haveriet till följd, eller uti befintliga äldre skador eller bristfälligheter, som tydligen funnits till före sista resans anträdande.

§ 14.

Efter skadornas antecknande upprättas så fort ske kan en taxering af kostnaden för alla skadornas reparation och fartygets försättande i sjövärdigt skick.

Härvid iakttages:

- 1:o) att alla skador eller arbeten, tillhöriga haveriet, eller orsakade af den olyckshändelse, som haft haveriet till följd, taxeras särskildt och att andra skador, som hafva sin orsak i röta, ålder, förrostning, slitning eller otillräcklig styrka på det skadade stället eller i annan för haveriet främmande orsak, taxeras för sig;
- 2:o) att de föreskrifna arbetena hänföras dit de höra, under särskilda rubriker, i synnerhet följande:

skrofvat: a) jernarbeten,
b) träarbeten,

förhydning,

drifning,

rundhult,

rigg,

segel,

målning,

bottenmålning,

dockning eller sliptagning,

inredning,

inventarier,

ankare och kettingar,

ångmaskinen: a) fasta delar,

b) rörliga delar,

ångpannor,

vinschar, rörledningar m. m. på däck,
tillfällig eller temporär reparation,
så att arbetena allt efter olika afdrag kunna i blifvande dispache rätt
fördelas; och

3:o) att taxeringen göres så specifik, som möjligt.

Skulle sedermera under arbetets verkställande visa sig skador, hvilka
vid hufvudbesigtningen icke kunnat upptäckas, så utfärdas deröfver, med
tillämpning af ofvanstående grunder, ett tilläggsprotokoll med taxering,
fortast möjligt.

§ 15.

Anse besigtningmännen, att fartyget icke kan sättas i fullt sjövärdigt
skick genom de skadade delarnes utbytande mot nya delar af liknande
materiel och dimensioner, utan att finna nödigt att föreskrifva, att svårare
dimensioner, bättre materiel, eller anbringande af särskilda nya förstärk-
ningar, hvilket allt måste anses såsom förbättringar af fartyget, bör den
extra kostnaden härför särskildt taxeras och rubriceras.

§ 16.

Vid taxering af ett fartygs värde i skadadt skick, skall först beräknas,
hvad ett liknande fartyg skulle kosta i nybyggnad vid tidpunkten för be-
sigtningen. Derifrån afdrages en emot åldern svarande värdeminskning af:

- 4 à 5 procent å segelfartyg af jern,
- 5 à 6 » å segelfartyg af stål eller jernångfartyg,
- 6 à 7 » å stålångfartyg,

allt pr år å de för hvarje år efter denna procent aftagande värden, dervid
procentsatsen lämpas efter fartygens beskaffenhet, underhåll m. m.

Är fartyget af urmodig typ eller på annat sätt mindre lämpligt i
jembörelse med moderna fartyg, fästes dervid särskildt afseende.

Anm. Qvarvarande värdet beräknas efter den vanliga formeln för återstående värden

$V = k(1-a)^n$	
der V = nuvarande värdet	a = afskrifning pr år i delar af enheten
k = nybyggnadspriset	n = åldern i år.
På grund häraf skulle vid kontinuerlig årlig afskrifning af 5 %, återstå af nybyggnadsvärdet	
vid 10 år 59,88 procent	vid 30 år 21,46 procent
20 » 35,85 »	40 » 12,85 »
25 » 27,74 »	50 » 7,7 »
Vid 25 års ålder återstår af värdet:	
efter 4 % afskrifning pr år 36,04 %	efter 6 % afskrifning pr år 21,29 %
5 » » » 27,74 »	7 » » » 16,29 »

Har ett ångfartyg inom de närmaste 10 åren före besigtningen fått nya pannor eller nytt maskineri, ökas värdet af fartyget på så sätt, att anskaffningskostnaden för maskin och pannor, minskad med $\frac{1}{10}$ -del för hvarje helt år, som förflutit sedan de anskaffades, lägges till det, enligt här ofvan stadgade beräkningssätt, funna värdet å sjelfva fartyget. Har således mera än 10 år förflutit, sedan ny panna eller nytt maskineri anskaffades, göres därför ingen tillökning i värdet af fartyget.

Det på detta sätt funna värdet å fartyget utgör dess värde i oskadadt skick, och, då derifrån afdrages reparationskostnaden för samtliga skadorna, erhålles fartygets värde i skadadt skick.

För träångfartyg skall värdet beräknas på samma sätt, som nu för stål- och jernfartyg föreskrifvits, men med en efter omständigheterna lämpad större afskrifningsprocent, som dock icke får tagas mindre än 7 procent. För träsegelfartyg måste värdet bedömas efter ungefärliga marknadsvärdet af liknande fartyg med samma ålder i oskadadt skick, minskadt med reparationskostnaden. Skulle fartyget vara under tolf år gammalt, kan likväl, efter besigtningsmännens ompröfning, nybyggnadskostnaden med lämplig afskrifning läggas till grund för taxeringen.

Ofvanstående afskrifningsberäkning för jern- och stålfartyg har sin tillämplighet hufvudsakligen för taxering af handelsfartyg af någorlunda vanlig typ och ej öfver 25 år gamla. Den kan tjena till ledning äfven för taxerande af andra jern- eller stålfartyg, men besigtningmän måste alltid vid taxering taga hänsyn till särskildt förekommande omständigheter, som kunna göra en afvikelse från nu uppställda allmänna regler nödig, dock böra de i så fall i värderingsbeviset tydligt angifva de omständigheter, hvarpå värderingen grundats.

§ 17.

För hvarje besök, då föreskrifter af vigt lemnas, uppsättes ett protokoll öfver förrättningen, som aflemnas på föreskrifvet sätt.

Uti det protokoll, som upptager taxering af skadorna, lemnas äfven uppgift å det värde, fartyget har i skadadt skick.

Om föreskrifna reparationer verkställas på det ställe, der fartyget besigtigats, utfärdas s. k. sjövärdighetsbevis, så snart de afslutade arbetena afsynats och godkänts, och fartyget i öfrigt anses vara i sjövärdigt skick.

Vid tillfällen, då skadorna äro af mindre betydighet, så att fartyget anses kunna fortsätta sin resa efter endast en temporär reparation, eller om det ifrågakommer att för utförande af en fullständig reparation förflytta

fartyget till en annan plats, föreskrifva besigtningmännen, huru en sådan temporär reparation skall utföras, och hvilka försigtighetsmått i öfrigt skola vidtagas, för att resan skall anses vara tillåtlig. Sedan arbetena utförts, lemnas ett bevis om sjövärdighet, noga angifvande, för hvilken resa eller tid det gäller.

Skulle besigtningmännen anse, att bogsering eller konvoj af dykarebåt är nödig för en sådan resas utförande, lemna de i beviset föreskrift derom.

Om reparationen verkställles å annan ort, skola de redan utsedda besigtningmännen der fortsätta besigtningen, i händelse parterna derom med besigtningmännen öfverenskomma, men eljest förordnas ny besigtning för förrättningens utförande.

Särskilda bestämmelser i afseende å besigtning af varor.

§ 18.

Då besigtning å last eller varor på grund af myndighets förordnande enligt sjölagens föreskrifter skall företagas, böra besigtningmännen iakttaga bland annat:

att, i fall lossning verkställles, under lossningens fortgång, det som är skadadt undan för undan afskiljes ifrån den oskadade delen af lasten, hvarvid allt efter lastens beskaffenhet, genom angifvande af märke, nummer, dimensioner eller andra kännetecken, möjliggöres det skadades noga särskiljande från den oskadade delen af lasten;

att den funna skadan för hvarje särskildt kolly, eller för del af lasten, i fall den består af olikartade varor af lös eller icke emballerad beskaffenhet, eller för hela lasten, i fall den består af ett slag, lös i rummet, beräknas procentvis på den föreliggande varan i oskadadt skick;

att, i fall flera konnossement utfärdats för lasten, anteckning i besigtningensbeviset skall göras för hvarje konnossement, dit skadadt gods hör, så att det skadade kan till rätt parti hänföras;

att i besigtningensinstrument tydligt angifves, om skadan tillkommit till följd af den olyckshändelse, som orsakat haveriet, eller har sin grund i felaktig stufning, fartygets bristfällighet, lastens egen egenskap att lätt förderivas, bristfällig omvårdnad eller annan främmande orsak, eller om skadan möjligen är af äldre datum och icke uppstått under den sista resan; och

att fortast möjligt föreskrift lemnas angående de åtgärder, som böra vidtagas för förekommande af ytterligare skada, hvarvid särskildt omnämnes i fall skyndsam försäljning af ömtålig last bör anordnas.

§ 19.

Då gods skall af besigtningmän värderas, iakttagas föreskrifterna i §§ 200, 201, 202 och 208 sjölagen.

Angående värdering af tullpliktigt gods är särskild föreskrift i tulltaxeunderrättelserna lemnad.

§ 20.

Då besigtning skall å utländsk ort, på grund af konsuls förordnande, verkställas, länder äfven denna instruktion i tillämpliga delar till efterrättelse.

Förslag till Taxa

för haveribesigtningar i Göteborg.

1. Fartyg.

För haveribesigtning å fartyg enligt 332 § 1 momentet sjölagen erläggas följande afgifter, hvilka sammanslås och, ökade med 10 procent af den sålunda erhållna summan såsom ersättning för besigtninginstrumentet, utgöra hela arfvodet till alla tre besigtningmännen för hela förrättningen, inklusive sjövärdighetsintyg:

1:o betalas å *fartygets värde* i skadadt skick en procentsats utgörande 0,3 procent af värdet, derest detsamma ej öfverstiger 10,000 kronor, och 0,2 procent, om värdet öfverstiger 10,000, men icke 50,000 kronor, i sistnämnda fall dock ej under 30 kronor; ett fixt belopp af 100 kronor för värden öfver 50,000 kronor till och med 200,000 kronor; samt för värden öfver 200,000 kronor 0,5 pro mille af värdet, dock ej i något fall öfver 200 kronor;

2:o) betalas å *reparationskostnadens* taxerade belopp

om kostnaden ej öfverstiger 5,000 kronor 1 procent,
 » » öfverstiger 5,000, men icke 10,000 kr. 0,6 proc. dock ej under 50 kr.
 » » » 10,000; » » 50,000 » 0,4 » » » » 60 »
 » » » 50,000 kronor 0,2 procent, dock ej under 200 kronor.

3:o) betalas *för hvarje besök* 30 kronor; dock får hela denna ersättning icke öfverstiga 120 kronor och icke heller öfverstiga 1½ gång ersättningen enligt mom. 2, men får å andra sidan icke understiga 45 kronor.

Ligger fartyget utom hamnområdet, ökas afgiften enligt detta moment med 50 procent.

Då vid fartygs kondemnation eller enbart taxering af ett fartygs värde eller besigtning enligt § 87 sjölagen någon värdering af reparationskostnaden icke göres, betalas i stället för ersättningen enligt mom. 2 en afgift af 10 öre pr bruttoregister-ton af fartygets drägtighet, dock ej öfver 75 kronor.

Hela besigtningarsfvodet får icke för någon besigtning öfverstiga 660 kronor eller understiga 66 kronor.

Besigtningmännen skola skaffas fritt till och från fartyget samt fritt erhålla nödigt handtlangarebiträde, hvarjemte alla nödiga arbeten för besigtningens lämpliga utförande skola af fartygets representanter på tillsägelse verkställas.

2. Fartygslaster.

För besigtning å fartygslast enligt 332 § 1 momentet sjölagen erläggas följande afgifter, hvilka sammanslås och, ökade med 10 procent af den sålunda erhållna summan såsom ersättning för besigtning sinstrumentet, utgöra hela arfvodet till alla tre besigtningmännen för hela förrättningen:

1:o) betalas å *det besigtigade godsets värde* i skadadt skick
för styckegods

om värdet icke öfverstiger 10,000 kronor 2 procent,
 » » öfverstiger 10,000, men icke 50,000 kr. 1½ proc., dock ej under 200 kr.
 » » » 50,000, » » 100,000 » 1 procent » » » 750 »
 » » » 100,000 kr. 0,6 procent, dock ej under 1,000 kr.

för annat gods (vare sig utgörande hel last eller endast del af last) hälften af ofvannämnda procentsatser;

2:o) betalas efter *konnossementens antal*
 för hvarje af de 2 första konnossementen 20 kronor
 » » » följande 15 » 5 » samt
 » » konnossement öfver 17, 2 kronor:

dock får hela denna ersättning icke öfverstiga 1,000 kronor;

3:o) betalas för hvarje besök 30 kronor; dock utgår icke ersättning för mer än 5 besök förr än tillhoppa minst 15 timmar under 5 dagar användts på stället, hvarefter såsom ett besök räknas hvarje dag af minst 3 timmar eller period af 3 timmar använda under flera dagar allt på stället.

Förrättas besigtningen utom hamnområdet, ökas afgiften enligt detta moment med 50 procent.

Då besigtningen skall förrättas å ställe, dit regulier ångbåtsförbindelse ej finnes, skola besigtningmännen hemtas och åter ilandsättas å stadens kaj.

Nödig handtlangning och arbetskostnad skola särskildt ersättas.

Arvodet får icke för någon besigtning understiga 66 kronor.

Med ordet stycke gods förstås i denna taxa last innesluten i packor, balar, kistor eller annat emballage samt bestående af flere olikartade slag af varor med skilda märken och nummer, i allmänhet fördelade på flera konnossement.

Utkast till ersättningsberäkning vid enskilda besigtningar.

För besigtning, som afses i 332 § 2 momentet sjölagen, utgör ersättningen, i brist af särskildt aftal emellan parterna, för hvarje person:

vid *luckbesigtning* 10 kronor;

vid *vanlig stufningsbesigtning* 10 kronor för hvarje besök, dock ej öfver 40 kronor, så framt icke lasten är af mera dyrbar eller ömtålig beskaffenhet, så att dagliga besök under hela lossningstiden erfordras; samt

vid *besigtning å skadadt gods* 10 å 25 kronor för hvarje besök icke öfverstigande 2 timmar, med tillägg af 5 å 10 kronor för hvarje påbörjad timme deröfver.

Göteborg i december 1898.

Komiterade.